

Verslag molenexcursie 2004

Voor onze jaarlijkse excursie hebben we gebruik gemaakt van het Groninger Molenweekend.

Op 12 en 13 juni draaiden vele Groningse molens en waren er een aantal te bezichtigen die anders minder makkelijk te bezoeken zijn.

In verband met de afstand werd de reis naar het hoge noorden reeds om 8.00 uur gestart. Volgens planning kwamen we op tijd aan bij de Krimstermolen. Deze molen is niet alleen voorzien van zelfzwichting (een jaloeziesysteem op de wieken die zeilen overbodig maakt) maar heeft tevens een dubbele vijzel. Helaas zijn de vijzels in slechte staat en worden zij momenteel niet gebruikt. Toch was het gezelschap duidelijk onder de indruk van het 'pompvermogen' van deze molen. Met een lekker windje en beide vijzels in gebruik geeft deze molen zo'n 90 m³ per minuut.

Van de Krimster snel even naar 't Witte Lam'. Een kleine poldermolen waar wij.....Robert Berkovits (één van onze vaste molenaars) als molenaar aantreffen. Na een kort bezoek ging de reis verder naar Ten Boer. In dit plaatsje staat molen de Bovenrijge. Dit kleine molentje heeft de gecombineerde functie van zagen en malen. De inrichting van dit molentje oogstte veel bewondering. Naast het gebruikelijke zaagraam troffen wij in de 'zagerij' tevens een door de wind aangedreven houtdraaibank en lintzaag aan. Werkelijk prachtig. Naast de Bovenrijge staat een molenromp die momenteel wordt gerestaureerd het bleek mogelijk ook deze molen van binnen te bekijken.

Na de lunch ging de reis verder richting Delfzijl. In het pittoreske plaatje Spijk staat de molen Ceres. Deze pelmolen is nog volledig in originele staat en wordt gebruikt als opleidingsmolen voor toekomstige pellers. Werkelijk een prachtige molen. Vanuit Spijk leidt de terugweg langs de Wilhelmina in de stad Groningen. Deze imposante molen was als 'zenuwcentrum' voor het Groninger molenweekend ingezet. Vele molenaars vanuit het hele land hebben in deze molen de nacht doorgebracht. De molen zelf is een witte achtkante stelling korenmolen. In vorm vergelijkbaar met de Leeuw, maar wel veel groter.

Achteraf was iedereen het er over eens: Groningse molens zijn een lange reis meer dan waard !
Jop Kluis, molenaar

Korenmolen De Leeuw is te vinden in de Zijdstraat te Aalsmeer

*Postadres: Secretariaat
Stichting Korenmolen De Leeuw
Fuutlaan 19
1431 VN Aalsmeer*

*Openingstijden:
dinsdag: 13.00 – 16.30 uur
zaterdag: 13.00 – 16.30 uur
Extra:
zaterdag 4 sept. 10.00 – 16.30 uur
zaterdag 9 okt. 10.00 – 16.30 uur
zondag 10 okt. 10.00 – 16.30 uur*

"Meel van de Leeuw" nr.5

Korenmolen "De Leeuw"

September 2004

Aalsmeer

september 2004

Molenvrienden,

Na de genoten vakanties komt het leven weer terug in z'n normale ritme. Zo ook op de molen.

De zomermaanden waren iets rustiger in de verkoop, maar inmiddels weten de thuisbakkers de molen al weer te vinden.

De vakantierust was heel betrekkelijk, want we hebben veel geklust in de molen:

Op de stelling is de veiligheid van de bezoekers meer gewaarborgd door twee plastic kettingen te vervangen door netten. Met al het bevestigingsmateriaal rondom de stelling was het nog een hele klus.

Op de tweede zolder is een mooi magazijn gemaakt met stellingen en een werktafel. Hierdoor kunnen we grotere voorraden afwegen, zodat de verkoop beneden sneller en soepel verloopt. De wanden van het magazijn zijn aan de buitenkant opgesierd met de foto-expositie van de restauratie van De Leeuw.

Er komt verder op deze zolder nog een presentatie van alle gebruikte houtsoorten op de molen, met verwijzingen in welke onderdelen welk hout verwerkt is. Een presentatie van verschillende soorten graan in diverse vormen moet deze zolder compleet maken. Echter, we kunnen niet alles tegelijk.

Vanaf september zijn er zaterdags in plaats van één om de week twee vrijwilligers aanwezig. Dit is ook een grote stap naar een betere service aan onze bezoekers. Met nog een paar vrijwilligers meer kunnen we iedere week met twee personen aanwezig zijn. Hebt u 1 keer in de 2 maanden een zaterdagmiddag tijd om ons te helpen? Laat het ons dan weten!

In deze Meel van de Leeuw een beschrijving van de Stommeermolen door Jan Hofstra de molenaar van deze prachtige Aalsmeerse molen.

De eerste zaterdag in september is de traditionele corsozaterdag. Ook op de molen hebben we dan extra activiteiten. Zo kunt u vele soorten cake proeven en we proberen ook weer waldkorn broden te laten bakken voor de verkoop. U bent van harte welkom. Tot zaterdag 4 september.

Berry Nijmeijer
Voorzitter stichting korenmolen "De Leeuw"
Tel.: 0297-345042, e-mail: b.nijmeijer@kabelfoon.nl

De Stommeermolen

Op het grondgebied van de gemeente Aalsmeer heeft van oudsher een door de natuur gevormd meertje gelegen, in oude akten steeds de "Stomme Meer" genaamd. Ondanks de wat afgelegen ligging ten opzichte van het merencomplex ten noordoosten van Leiden behoorde het Stommeer wel degelijk tot deze zogenaamde vroomwateren en was dus eigendom van de graven van Holland, later de stad Leiden. Om de drie hoofdkerken van Leiden te helpen met het kostbare onderhoud aan de kerkgebouwen schonk de stad Leiden in 1622 een aantal meren aan deze kerken met het recht ("octrooi") om deze droog te mogen malen, waaronder het Stommeer. Al snel werden de kerken gewaar dat er aan het droogmaken van meren toch wel grote risico's zaten. Het recht om het Stommeer droog te maken werd dan ook snel verkocht aan een aantal, voornamelijk Amsterdamse, kooplieden waaronder David van Baerle.

Omdat de oevers van het meer te slap waren voor de aanleg van een ringdijk werd eerst zoveel land rondom het meer aangekocht dat zoveel mogelijk bestaande wegen als zodanig konden fungeren. Hierdoor duurde het nog tot 1650 voordat met de droogmaking begonnen kon worden. Omdat de familie Van Baerle met de uitvinder van de vijzelmolen, Symon Hulsebosch, het octrooi bezat op deze uitvinding hoeft het geen verbazing te wekken dat er door molenmaker Bartholomeus Clinkenberch van Warmond aan de Geilwijkerlaan (thans Stommeerkade) twee vijzelmolens werden gebouwd. Vermoedelijk is het Stommeer de eerste droogmaking beneden het IJ die door vijzelmolens tot stand is gekomen. Voor 1640 werden hiervoor uitsluitend schepadmolens gebruikt. Door de beperkte opvoerhoogte van een schepad waren er bij diepe meren vaak twee, drie of vier schepadmolens achter elkaar nodig, aldus een getrapte bemaling vormend. Bij vijzelmolens kon de opvoerhoogte vaak in één keer worden overbrugd, waardoor volstaan kon worden met minder molens.

Zodra 't Stommeer droog was werd de zuidoostelijke molen verkocht omdat de andere molen het land wel alleen droog kon houden. Door dijkdoorbraak in 1673 en 1854 loopt de droogmakerij weer helemaal onder

zodat de molen het meer driemaal droog heeft moeten malen. Op 4 december 1919 wordt de molen onder het malen door de bliksem getroffen en brandt vervolgens tot de grond toe af. Het polderbestuur besluit daarop molen nr. 1 van de Vriesekoopsepolder, nabij Bilderdam, te kopen en op de bestaande fundering te plaatsen. Deze molen was nog in bedrijf maar door de plaatsing van een elektrisch gemaal op de fundering van molen nr. 2 eigenlijk niet meer nodig. Omdat deze molen veel groter was dan de oude Stommeermolen moeten er wat kunstgrepen worden bedacht om de molen op de oude fundering te kunnen plaatsen.

De nieuwe Stommeermolen is met zijn vlucht (=diameter van de draaicirkel) van meer dan 28m dan ook de grootste molen van de provincie Noord-Holland geworden. De vijzel van de molen kan het polderwater 5m opvoeren en hiermee is deze molen recordhouder van Nederland. In 2001 is de molen geheel maalvaardig gerestaureerd.

Jan Hofstra, molenaar Stommeermolen

Molenweekend Noord-Holland-zuid 9 en 10 oktober 2004

Op zaterdag 9 en zondag 10 oktober zal het tweede Molenweekend Noord-Holland-zuid plaatsvinden. Tijdens dit weekend zullen alle molens in en rond Amsterdam en Haarlem draaien en geopend zijn voor publiek. Het idee voor het organiseren van een dergelijk weekend is twee jaar geleden in Haarlem tot stand gekomen. De molens in Haarlem zijn ondergebracht in "Stichting molens Zuid-Kennemerland" (SMZK) die de molens voor de gemeente beheert. Nadere informatie op de website van de stichting: www.smzk.nl. Naast mijn molenaarswerkzaamheden op De Leeuw ben ik bij de SMZK aangesloten en laat zo nu en dan ook molens in Haarlem draaien.

Robert Berkovits, molenaar De Leeuw.